

AZ UNIÓS VERSENYJOG ÉRVÉNYESÍTÉSÉNEK KIHÍVÁSAI A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK PIACÁN*

*Bak Márton Ferenc*¹³

Napjainkban világszerte előtérbe kerültek a digitális óriásvállalatok körüli versenyjogi problémák, egyértelművé vált, hogy sürgős jogszabályi reformokra van szükség ezen a rendkívül fontos, ennek ellenére alulszabályozott területen. Bár a közös piac versenyjogának kialakítása, és annak felügyelete az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik, gyakran áll elő az a probléma, hogy gyakorlása során erősen érint olyan hatásköröket, amelyek a tagállamok kizárólagos vagy az unióval megosztott hatáskörei közé tartoznak. A merőben eltérő tagállami gazdasági és kereskedelmi érdekek pedig hosszadalmassá és körülményessé teszik a szabályanyag kialakításának folyamatát.

Versenyelméletek és digitális piacok

A közgazdaságtani elméletek szerint a tökéletes verseny az az optimális állapot, amelyhez a versenyjogi szabályozásnak igazodnia kell, megfordítva, olyan versenyjogi szabályozást kell létrehozni, amely a tökéletes versenyt (ahol sok szereplő van a piacon, ezek a szereplők árelfogadók, a termékek homogének, a piaci ár pedig az egyensúlyi ár, vagy annak közvetlen közelében van, ahol a szereplők szabadon be- és kiléphetnek a piacról) hivatott biztosítani.¹⁴

A digitális alapokon nyugvó piacok robbanásszerűen növekednek, nyugodtan kijelenthetjük, hogy a versenyjog legfontosabb megoldandó dilemmái ezen a területen találhatóak, ahogy az uniós jogalkotás más területeken is küzd a digitalizáció okozta kihívásokkal (például adóztatás, adatvédelem stb.). Ugyanakkor megjegyezhető, hogy még így is a versenyjogi szabályozás volt az, amely leginkább tudott reagálni a digitalizáció okozta kihívásokra, ez azonban nem jelenti azt, hogy nincs számos további megoldandó probléma.

Akad azonban olyan irányzat is, amely szembe megy a tökéletes verseny szükségességének dogmájával. A Joseph Schumpeter nevéhez fűződő monopolista versenyelmélet szerint pont, hogy a piacra történő szabad belépés az, ami annak a profitnak a redukálásával jár, amellyel a leginnovatívabb vállalkozókat jutalmazta a piac. Tehát a monopóliumokat erősen támadó versenypolitika adott esetben csökkentheti a K+F tevékenységet egyes piacmodelleknél, tekintve, hogy a Schumpeter-féle doktrína szerint a monopóliumok az innováció zászlóshajói a tőkés gazdasági berendezkedésben. Ezen elv alapján működik néhány jelen cikk szempontjából releváns piac, például a mobiltelefonok és szoftverek piaci is.¹⁵ Kérdés tehát, hogy a

* DOI 10.21867/KjK/2021.2.3.

¹³ Bak Márton Ferenc, joghallgató, Debreceni Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, bak.marton@unideb.hu

A blogbejegyzés az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.

¹⁴ Samuelson, Paul A. – Nordhaus, William D. (2012): *Közgazdaságtan*, Budapest, Akadémia Kiadó, 134- 135.

¹⁵ Tóth Tihamér (2014): *Az Európai Unió versenyjoga*, Budapest, Complex Kiadó, 22-55.

korszerűsítésre szoruló európai versenyjogi szabályozásnak mely elméletet kell alapul vennie. A dilemma véleményem szerint könnyen eldönthető, hiszen az Európai Uniónak a digitális piacok terén elsősorban fogyasztóvédelmi és a szabad versenyt erősítő szempontokat kell szem előtt tartania ahelyett, hogy olyan szabályozást alakítana ki, amely meglehet, hogy a felszállóágban lévő európai digitális cégek K+F tevékenységét támogatja, de nem oldja meg az összehasonlíthatatlanul nagyobb amerikai digitális óriások által felvetett problémákat. A Bizottság 2018-as jelentése is többek között azt vizsgálja, hogy a versenypolitika milyen módon tudja leginkább szolgálni az európai fogyasztókat. Ehhez kapcsolódóan érdemes megvizsgálni a verseny társadalompolitikai funkciójának érvényesülési lehetőségeit a digitális vállalatok gyakorlatának tekintetében. A társadalompolitikai funkció leegyszerűsítve azt jelenti, hogy a verseny révén elkerülhető, hogy önkényes hatalmi pozíciók jöjjenek létre a gazdasági térben.¹⁶ Mindezt a vizsgált vállalatok jelenlegi gyakorlatára vetítve azt a lesújtó felismerést tehetjük, hogy az aktuális folyamatok épp az ellenkező irányba vezetnek. A problémakör fő eredőjét ugyanis pont az adja, hogy digitális piacok domináns vállalatai gyakorlatilag monopolhelyzetben vannak, ami gazdasági értelemben analóg az önkényes hatalmi pozícióval. Az „önkéntes” hatalmi pozíció több oldalról is megközelíthető esetünkben, azonban meglátásom szerint elsősorban a már fentebb ismertetett „kapuőr” funkcióban, és a piac „kisajátításában” ragadható meg. Mindezek alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a szabad versenynek tulajdonított pozitív funkciók érvényesülését alapjaiban képes ellehetetleníteni a monopolisztikus digitális-technológiai vállalatok aktuális működési trendje, mindez pedig jogi kihívásokat teremt.

A közgazdaságtani sajátosságok

A problémakör komplex mivolta teszi különösen nehezzé a jogászok munkáját, hiszen technológiai, közgazdasági szempontok egyaránt fontos szerepet játszanak a jelenségekre adott megfelelő jogi szabályozás kialakítása során, így jelen cikkben is szükségesnek tartom ezen szempontok alapvető bemutatását. A digitális piacokon kínált szolgáltatásokat a fogyasztókat és a termelőket összekapcsoló digitális felületek közvetítik. E felületek legtöbbször nem állítanak elő új terméket vagy szolgáltatást, működésük központi eleme, hogy különféle igényeket hangolnak össze: növelik az egyik oldalon jelen lévő „ügyzők” számát, és vonzóbbá teszik másik oldal aktív szereplői számára a felületet.¹⁷ A fogyasztók az internetes kereskedelmi térben található információhalmazt használják vásárláshoz, ár és tulajdonságok összehasonlításához, szállítási feltételek megismeréséhez és egyéb döntések meghozatalához. Gyorsan és kevés ráfordítással lehet adatokat eljuttatni a fogyasztókhoz, valamint az értékesítési lánc bármely szereplőjéhez. Mindez a digitális piacok egyik nagy közgazdasági előnye: az extrém megtérülési ráta.¹⁸ Mindezt az teszi lehetővé, hogy a soha nem látott ütemű technológiai fejlődés lehetővé tette a korábban elképzelhetetlen mennyiségű adat gyűjtését, tárolását és felhasználását.

¹⁶ Tóth (2014): i.m., 29

¹⁷ Belényesi Pál (2016): Digitális Platformok és a Big Data, *Verseny és szabályozás*, 2016/1. szám, 134

¹⁸ Priskin Boglárka-HANTOSI István (2019): A versenyjog kihívásai a digitális gazdaságban-Az Európai Bizottság tanácsadó testületének jelentése és a Fuhrman-riport tükrében, *Versenytikör*, XV.évf. /2. szám, 28.

A digitalizált piacok szereplői az adatot, mint nyersanyagot használják fel tevékenységükhöz, rendkívül magas számú felhasználó fogyasztási-kapcsolattartási szokásaihoz férnek hozzá. Az adat, mint „nyersanyag” tehát kulcsszerepet tölt be ebben az újszerű, úgynevezett platform alapú gazdaságban, és itt el is kezdődnek a jogi bonyodalmak. A digitális piacok egyik legfőbb jellegzetessége az úgynevezett közvetlen és közvetett hálózati hatás érvényesülése. A közvetlen hálózati hatás azt jelenti, hogy felhasználók számának növekedése miatt a platform egyre vonzóbbá válik majd az újabb és újabb felhasználók számára. Ezáltal egy öngerjesztő folyamat lép működésbe, ami exponenciálisan növeli a domináns vállalat elérését a piacon. A közvetett hálózati hatás pedig a másik oldal szereplőit veszi figyelembe, vagyis a felhasználók számának emelkedése vonzóbbá teszi a platformot a szolgáltatók számára is. Az újonnan piacra lépő vállalatoknak, még ha alacsonyabb árat vagy nívósabb szolgáltatást is kínálnak, tömegesen kellene elvonniuk a felhasználókat a domináns vállalatától, mivel a platformok népszerűségét gyakorlatilag a felhasználók száma határozza meg.¹⁹

A digitális piacok a hálózati hatásnak betudhatóan nagy szereplők körül koncentrálnak, és természetszerűleg monopolizálódnak. Mivel ezeknek az óriásvállalatoknak rendkívüli mennyiségű adat áll rendelkezésére, és már kiterjedt felhasználókörral rendelkeznek, az új vállalatoknak közel lehetetlen mellettük piacra lépni és versenytársá válni. Mindebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az erőfölénnyel való visszaélés a monopolisztikus digitális vállalatok tekintetében újraértelmezendő, hiszen esetükben nem a bevett, aránylag nagy piaci részesedést és kisebb-nagyobb versenytorzító magatartásokat kell értenünk alatta, hanem adott esetben kvázi piaci egyeduralmat, azzal a képességgel kiegészülve, hogy gyakorlatilag ellehetetleníthetik a piacra lépést. Az érintett piacok meghatározása pedig eddig nem tapasztalt nehézségekbe ütközhet, tekintve, hogy a digitális piaci szereplők nemritkán új piacokat alkotnak ahelyett, hogy a már meglévő piacokért versengenének.²⁰ Mivel gyakran van átfedés a piacok között, egyik piacon birtokolt domináns pozíciójuk felhasználásával adott esetben kisajátíthatnak egy másikat is (mint az a klasszikusnak mondható „Microsoft kontra Bizottság” ügyben történt). Ide kívánczok az a jelenség is, amikor egy már meglévő piacra a platform olyan hatást képes gyakorolni, amely alkalmas annak döntő mértékű befolyásolására. Erre jó példa az online hírtartalmak közvetítésének piaca: ezen probléma körül alakult ki a közelmúltban súlyos vita az ausztrál kormány és elsősorban a Facebook között. A híroldalak digitális reklámjainak megjelenítéséből származó nyereség döntő hányada a nehéz helyzetben lévő kiadók helyett a Facebook zsebében landolt. Az ausztrál kormány arra akarta rászorítani a közösségimédia-óriást, hogy fizessen a platformra átvett hírek után. A Facebook kisebb engedményeket elérve végül vállalta, hogy átalánydíjat fizet.

Esélytelen európai „jogérvényesítés”?

A fentiekben bemutatott piacralépési akadályok, és a már kialakított, rendkívül domináns piaci pozícióik miatt lényegében nem alakulhat ki verseny ezeken a digitális

¹⁹ Priskin-Hantosi (2019): i.m., 28

²⁰ Belényesi Pál (2015): i.m., 10.

²¹ OECD (2020): Abuse of dominance in digital markets, 16. Elérhető: <http://www.oecd.org/daf/competition/abuse-of-dominance-in-digital-markets-2020.pdf> (letöltés dátuma: 2020.10.15.)

piacokon, vajmi kevés esélye van annak, hogy például egy európai vállalat potens vetélytárrá válhasson. Az, hogy az Egyesült Államokban alakultak ki ennek a gazdasági szegmensnek a vezető vállalatai, véleményem szerint elsősorban azzal magyarázható, hogy évtizedekig rendelkezésükre állt az USA hatalmas belső piaca, ahol szabadon növekedhettek, az Európai Unió hasonló jellegű vállalatainak viszont nem. Így hiába innovatívak, nem voltak képesek a megosztott piacokon olyan mértékű tőkefelhalmozást véghezvinni, mint amerikai vetélytársaik. Kérdés, hogy az összegyűjtött, rendelkezésre álló adatok tekintetében elképesztő előnyt birtokló vállalatokat nem kellene-e Európában kötelezni az adatok megosztására? Ezen intézkedés hiányában ugyanis csekély esély van arra, hogy a monopólium irányába robogó vállalatokat „be lehet-e érni”. A terület alulszabályozottságát jól demonstrálja, hogy az elektronikus kereskedelemre vonatkozó, legutóbbi átfogó intézkedés, a Tanács és a Parlament elektronikus kereskedelemről szóló irányelve 2000-ben született (elektronikus kereskedelemről szóló irányelv)²², ennek megfelelően rendkívül elavult.

A digitális gazdaság piaci rendkívül gyorsan fejlődnek, nagyon nehéz a jogalkotóknak a hosszadalmas jogalkotási eljárás keretei közé szorulva lekövetni a változásokat és ez eredményezi ennek a rendkívül fontos területnek az alulszabályozottságát. Az Európai Unió napjainkban már fontosságához mérten kezeli ezt a szabályozási problémát, és új jogszabályon dolgozik a digitális szolgáltatások tekintetében. A 2018-as versenypolitikáról szóló bizottsági jelentés kiemelten foglalkozott a digitális gazdaságban jelentkező kihívásokkal.²³ A bizottsági jelentésben foglaltakkal egyetértve megállapítható, hogy a korábbi és az új digitális piacokon megjelenő vállalatok innovációi, bár pozitívan hatnak a polgárok és a vállalkozások életére, ugyanakkor alapvető fontosságú, hogy befolyásukat ne használják a verseny aláásására. A 2020. október 20-i plenáris ülésen pedig az Európai Parlament megszavazta a tervezett jogszabályhoz kapcsolódó parlamenti jelentéseket. Kimondásra került az a megfelelő szabályozás elérése szempontjából kiemelt fontosságú megállapítás, hogy az új jogszabálynak növelnie kell a lehetőséget a versenyre az új vállalkozások piaca lépésének megkönnyítésével, amit jelenleg a techóriások ellehetetlenítenek.²⁴

A jelenleg hatályos európai alapelvi szintű szabályozás az Európai Unióról szóló Szerződés (továbbiakban: EUSz) I. címében található, amely rögzíti a belső piac koncepcióját.²⁵ A verseny biztosítása mellett konkrét állásfoglalás a 27. számú jegyzőkönyvben kerül kimondásra. Bírói jogértelmezést tekintve, a versenyjogi szabályokat úgy definiálták, hogy azok eszközök az uniós célok megvalósításához, azon belül is a versenynek a közérdek, az egyéni vállalkozók és a fogyasztók érdekében történő fenntartásához.²⁶ Fontos leszögezni, hogy a belső piac működéséhez szükséges versenyszabályok megalkotását az Európai Unió másik alapszerződése az Unió

²² Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (OJ L 178, 17.7.2000, p. 1–16).

²³ A Bizottság Jelentése az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának. 2018. évi jelentés a versenypolitikáról, COM (2019) 339 final.

²⁴ <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/economy/20201008STO88810/uj-jogszabaly-jon-adigitalis-szolgáltatásokra-vonatkozóan> (letöltés dátuma: 2020.október 18.)

²⁵ Az Európai Unióról szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, Hivatalos Lap C 326, 26/10/2012 o. 0001 - 0390. I. cím 3. cikk (3)

²⁶ Várnay-Papp (2016): i.m., 707.

kizárólagos hatáskörébe utalja, ezen a területen kizárólag az uniós jogalkotók alkothatnak és fogadhatnak el aktust, a tagállamok csak annyiban, amennyiben erre az Unió őket felhatalmazza.²⁷ A versenykorlátozó megállapodások hatálya mind a horizontális, mind a vertikális megállapodásokra kiterjed, a vizsgálatok középpontjában azonban jellemzően a horizontális megállapodások (kartellek) állnak. A Bizottság álláspontja szerint a nagy kartellek tevékenysége a versenyszabályok legsúlyosabb megsértésének minősül, egész gazdasági ágazatokat zárhatnak el és különösen hátrányosak a fogyasztók szempontjából.²⁸ A 101. cikk közvetlen hatállyal rendelkező norma, és mind a versenykorlátozó célú, mind a versenykorlátozó hatású magatartásokra kiterjed. A vállalkozások közötti megállapodás, az összehangolt piaci magatartás és vállalkozások társulásának döntései egyaránt elkövetési módozatnak számítanak.²⁹ A kartellekre leginkább jellemző összehangolt magatartások konkrétan nevesítve is vannak az EUMSZ-ben, például az árörögítés vagy a piacfélosztás.³⁰ Az ilyen jellegű megállapodásokat a Szerződés értelmében semmisnek kell tekinteni.³¹

Mindezeket a rendelkezéseket a vizsgált problémára vetítve, valamint a bírói gyakorlat áttekintése után azt a következtetést vontam le, hogy a kartellestedés nem jellemző a digitális óriásvállalatokra, egész egyszerűen azon oknál fogva, hogy oly mértékben dominálják saját piacukat, hogy a kartellekbe tömörülés felesleges, vagy adott esetben nincs is másik jelentős vállalat, amivel a megállapodás vagy az összehangolt magatartás megvalósítható lenne. Ezzel szemben a nagyon gyakori a vizsgált körben az EUMSZ 102. cikkében foglalt tilalom, az erőfölénnyel való visszaélés. Ha a legfontosabb versenyjogi dilemmát kellene kiemelni a vizsgált vállalatok tekintetében, akkor ez lenne az. A Bíróság vonatkozó ítéletei nyomán foghatjuk meg a gazdasági erőfölény fogalmát, amely alatt azt a helyzetet értjük, mikor egy vállalkozás gazdasági ereje lehetővé teszi számára a hatékony verseny fenntartásának megakadályozását az érintett piacon annak révén, hogy általa a vállalkozás érzékelhető mértékben függetlenedni tud a versenytársaitól, a vásárlóitól, és végső soron a fogyasztóktól.³² Fontos megjegyezni, hogy a magas piaci részesedés nem feltétlenül jelent egyet a gazdasági erőfölénnyel, az inkább csak a kiindulópontja az erőfölény meghatározásának³³. Az erőfölénnyel való visszaélésre számos példát találunk a vizsgált vállalatok tekintetében. A 101.-102. cikkben foglalt szabályok címzettjei a vállalkozások, és az összefonódásokra (fúziókra) vonatkozó szabályokkal együtt alkotják az Európai Unió antitröszt szabályozását. A fúziókra vonatkozó szabályozás ismertetését nem tartom e cikk szempontjából indokoltnak, de azért érdemesnek tartom megjegyezni, hogy a Szerződések szövegében nem találunk idevágó konkrét szabályozást, az elsődleges jogforrást a Tanács 139/2004/EK rendelete képezi. Fontosnak tartom továbbá megemlíteni az állami támogatásokra vonatkozó versenyszabályozást. Az EUMSZ 107. cikkébe foglalt tilalom meglehetősen általános megfogalmazású, ugyanis nincs kimerítő definíciója az állami támogatások fogalmának.

²⁷ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, Hivatalos Lap C 326, 26/10/2012 o. 0001 – 0390, 3. cikk (1) bekezdés.

²⁸ XXI. Versenypolitikai Beszámoló 1991. 15.

²⁹ TÓTH Tihamér (2014): i.m., 107.

³⁰ EUMSZ 101. (1) a-e.

³¹ EUMSZ 101. cikk (2) bekezdés.

³² Ismertetők az Európai Unióról - https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_2.6.12.pdf (letöltés dátuma:2020.06.10.)

³³ Várnay-Papp (2016): i.m., 709.

A cikk olyan ismertetőjegyeket sorol fel, amelyek együttes fennállásuk esetén egy állami támogatást jogellenessé tesznek. Az előny fogalmát a szabályozás alkalmazhatóságának érdekében azért igyekeztek valamelyest pontosítani, így egy Bizottsági közlemény többé-kevésbé lehatárolta annak fogalmát: eszerint az előny olyan gazdasági előny, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci körülmények között – azaz állami beavatkozás nélkül – nem tudott volna megszerezni. Egy állami támogatás jogellenességének megállapításához az alábbi feltételeknek kell teljesülnie: olyan állami intézkedés, amely előnyt foglal magában, állami/tagállami forrásból származik, meghatározott vállalatok vagy gazdasági ágazatok részesülnek benne, versenytorzító hatásuk van és befolyásolják a tagállamok közti kereskedelmet³⁴. Az állami támogatások nem teljes mértékben tiltottak, azokat a Bizottság kizárólagos hatáskörében eljárva engedélyezheti. A tagállami hatóságok által nyújtott előnyök egyáltalán nem ritkák a mai ítélkezési gyakorlatban, a tagállamoknak ugyanis érdekükben áll bizonyos kedvezmények nyújtásával saját államukba csábítani vállalatokat. Mindez fokozottan igaz a rendkívül dinamikusan fejlődő digitális szegmens óriásvállalataira, ugyanis ezen cégek működésének számos pozitív hatása lehet a belföldi kutatás-fejlesztés tekintetében, valamint rendkívül megkönnyítheti a technológiai transzfer folyamatát³⁵. Ezért egy államnak adott esetben jobban megéri, hogy egy technológiai nagyvállalat nála működjön, minthogy betartsa az állami támogatások tilalmára vonatkozó szabályokat (jó példa erre az Apple v. Bizottság adóelkerülési ügy).

Az erőfölénnyel visszaélés demonstrálása a digitális piacokon: A Google Android ügy

A fentebb kifejtett különleges versenyjogi problémákat a már-már „klasszikusnak” nevezhető, 2015-ben indult Google Android ügyön keresztül demonstrálnám. Ez az eljárás az EUMSZ 102. cikkének és az EGT-megállapodás 54. cikkének megsértése, azaz erőfölénnyel való visszaélés miatt indult a Google ellen. Az eljárás oka a Google Inc. intelligens mobil operációs rendszerének, az Androidnak, valamint bizonyos saját tulajdonú mobil alkalmazásainak (appok) és szolgáltatásainak a használatára vonatkozó megállapodásokban szereplő egyes feltételekkel kapcsolatos magatartása volt. A Google eljárása több tevékenység és piac tekintetében is sérelmes volt. Az érintett piacok a következők voltak: az intelligens mobil operációs rendszerek licencelésének világpiaca (Kína nélkül), az Android alkalmazás-áruházak világpiaca (Kína nélkül), az általános keresőszolgáltatások nemzeti piacai, valamint a nem operációsrendszer-specifikus mobil internetböngészők világpiaca³⁶. A Google összekapcsolta a Google Search alkalmazást a Play Store-ral és a Google Chrome-mal (amelyek mind különálló termékeknek minősülnek), ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy amennyiben nem kerülnek telepítésre az Android mobil operációs rendszerrel vezérelt mobil eszközökre a fentebb megemlített Google alkalmazások, úgy a felhasználó nem lesz jogosult a Play Store (áruház), a Google általános alkalmazás-letöltő központjának használatára. Ezek az intézkedések a Bizottság álláspontja szerint korlátozzák a versenyt, ugyanis az

³⁴ Tóth (2014): i.m., 21.

³⁵ Szakály Dezső (2006): Technológiatranszfer: a tudásáramoltatás hatékony módszere, *Élet és Tudomány*, XXXVII. évf. 2006., 39-41.

³⁶ A Bizottság határozatának összefoglalója (2018. július 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban.

összekapcsolás jelentős versenyelőnyvel ruházza fel a Google-t, amelyet a vetélytárs keresőszolgáltatók és nem operációsrendszer-specifikus mobilböngészők nem képesek ellensúlyozni, az összekapcsolás továbbá akadályozza az innovációt és a fogyasztók károsítása mellett fenntartja és megerősíti a Google erőfölényét az érintett piacokon.

A Google ezen túl nem tudott semmilyen objektív, elfogadható okkal előhozakodni, amely igazolná a Google Search, a Google Chrome és a Play Store összekapcsolását.³⁷ Mindezek mellett további visszaélésekre is fény derült. Nevezetesen arra, hogy a Google a Play Store és a Google Search licenszelését úgynevezett antifragmentációs megállapodás aláírásához köti az eszközgyártók számára. Mindennek az a magyarázata, hogy az Android egy nyílt forráskódú rendszer, azaz szabadon használható és fejleszhető. A Google azonban a saját, jogvédett alkalmazásainak telepítését ahhoz a feltételhez köti, hogy az eszközök gyártói nem értékesíthetnek módosított Androiddal működő eszközöket. A Bizottság meglátásai szerint ez az intézkedés versenyellenes, mivel a Google így igyekszik ellehetetleníteni a potens versenytársakat (nevezetesen, akik módosított Android rendszereket fejlesztenek), nem bocsájta rendelkezésre a versenytárs fejlesztőknek a saját tulajdonú programjait, ezzel is akadályozva az Android-módosításokat, ezzel igyekezve fenntartani saját erőfölényét az érintett piacokon³⁸. Végül pedig a Google fizetett eszközgyártóknak és mobilhálózat-üzemeltetőknek, hogy azok ne telepítsenek a Google-lel rivális általános keresőszolgáltatást bizonyos készülékekre. Mindez pedig erőfölénnyel visszaélést valósít meg ezen keresőszolgáltatások piacán. Ezzel csökkentették gyártók és hálózat-üzemeltetők érdekeltségét abban, hogy más keresőszolgáltatásokat is telepítsenek az eszközökre, megnehezítették a rivális keresőszolgáltatások eljutását a nemzeti piacokra, és ezáltal korlátozták az innovációt³⁹. A négy jogsértő magatartási formát az eljárás során összekapcsolták, mivel a Google egymástól kölcsönösen függővé tette azokat. Mindezek a jogsértő magatartások a Bizottság álláspontja szerint alkalmasak a tagállamok közti és az EGK Felek közti kereskedelem jelentős befolyásolására. A Bizottság az ügyet lezáró 2018-as határozatában az egységes és folytatólagos jogsértés 90 napon belüli megszüntetésére, valamint 4 342 865 000 euró bírság megfizetésére kötelezte a Google-t.

A Google ezen gyakorlata rámutat, hogy a már domináns pozícióban lévő digitális vállalatnak milyen széles eszköztár áll rendelkezésére, hogy pozícióját fenntartsa⁴⁰. A nyílt forráskódú Android szabad felhasználását gyakorlatilag lehetetlenné, de üzletileg mindenképp fenntarthatatlanná teszi a Google által alkalmazott antifragmentációs megállapodás. Ezáltal a hasonló terméket kínáló versenytársak nem fognak tudni érdemben versenyezni a Google termékeivel, mivel a Play Store alkalmazáshoz való hozzáférés hiánya kétségtávolan a Google termékei felé fogja terelni a fogyasztókat.

Összefoglalva kijelenthető, hogy a digitális-tech óriásvállalatok körüli jogi bizonytalanság számos jogterületen tetten érhető. A problémakör eredője véleményem

³⁷ U.o. (10)-(17) pont

³⁸ U.o. (18)-(21) pont

³⁹ U.o. (22)-(25) pont

⁴⁰ Toma, Francisc I. (2017): *The Challenges of Digital Markets for EU Competition Law: The Case of Android*, SSRN, December 2017, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3092823>

szerint ezen cégek monopolhelyzete és az a képessége, hogy szabályozzák a piacra történő belépést és az ott történő eredményes működést, ezáltal effektíve lehetetlenné téve a versenyt. Az európai jogalkotás talán legfontosabb feladata annak a jogszabályi környezetnek a kialakítása, ami megtöri a digitális monopóliumok egyeduralmát, valódi versenyhelyzetet teremt, lehetővé téve az európai vállalatoknak, hogy amerikai riválisaik potens versenytársaivá válhassanak.

Források jegyzéke:

- Belényesi Pál (2016): Digitális Platformok és a Big Data, *Verseny és szabályozás*, 2016/1. szám
- PRISKIN Priskin Boglárka-Hantosi István (2019): A versenyjog kihívásai a digitális gazdaságban-Az Európai Bizottság tanácsadó testületének jelentése és a Fuhrman-riport tükrében, *Versenytikör*, XV.évf. /2. szám
- Samuelson, Paul A. –Nordhaus, William D. (2012): *Közgazdaságtan*,; Budapest, Akadémia Kiadó
- Szakály Dezső (2006): Technológiatranszfer: a tudásáramoltatás hatékony módszere, *Élet és Tudomány*, XXXVII. évf. 2006
- Toma, Francisc I. (2017): *The Challenges of Digital Markets for EU Competition Law: The Case of Android*, SSRN, December 2017.
- Tóth Tihamér (2014): *Az Európai Unió versenyjoga*, Budapest, Complex Kiadó
- Várnay Ernő-PAPP Mónika (2016): *Az Európai Unió joga*, Budapest, Wolters kiadó
- A Bizottság határozatának összefoglalója (2018. július 18.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 102. cikke és az EGT-megállapodás 54. cikke szerinti eljárással kapcsolatban.
- Ismertető az Európai Unióról - https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/hu/FTU_2.6.12.pdf (2020.06.10.)
- Az Európai Unióról szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, Hivatalos Lap C 326, 26/10/2012 o. 0001 - 0390
- Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, Hivatalos Lap C 326 , 26/10/2012 o. 0001 - 0390
- XXI. Versenypolitikai Beszámoló 1991. 15.
- OECD (2020): Abuse of dominance in digital markets, 16. Elérhető: <http://www.oecd.org/daf/competition/abuse-of-dominance-in-digital-markets-2020.pdf> (letöltés dátuma: 2020. október15.)
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól
- <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/economy/20201008STO88810/uj-jogszabaly-jon-adigitalis-szolgalattasokra-vonatkozoon> (2020.10.18.)